

Jacek Moszczyński, Eleonora Kaszewska

Kolonia Wola Branicka, st. 2, gm.
Zgierz, woj. łódzkie

Informator Archeologiczny : badania 27, 54-55

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

— tylko 8,6 m. Zbiorniki, w formie rozległych, ale płytkich zagłębień o owalnych lub nieregularnych konturach, ukształtowane zostały — jak się wydaje — przez czynniki przyrodnicze, a jedynie wykorzystywane były (może po pewnej adaptacji) w procesie pozyskiwania solanki jako odstożniki lub rezerwuary. Zarówno rowy, jak i zbiorniki wypełnione były głównie przez intensywnie czarną, bagienną ziemię, odznaczającą się podwyższoną zawartością NaCl (analizy wykonane w laboratorium Inowrocławskich Kopalni Soli w Inowrocławiu). Starsza chronologicznie salina (wczesny okres wpływów rzymskich) reprezentowana jest przez 2 krótkie odcinki rowów oraz przez zwarte przestrzenie zgrupowanie palenisk, liczące — wraz z kilkoma odkrytymi w tym sezonie — ponad 140 obiektów. W ich sąsiedztwie pojawiły się fragm. dwóch kolejnych rowów o nieustalonym dotąd przeznaczeniu.

W strefie mieszkalnej wystąpiły tylko nieliczne i słabo czytelne pozostałości bliżej nieokreślonych urządzeń naziemnych, z których zidentyfikować można tylko spichlerz (dzięki zwęglonemu ziarnu). W świetle danych uzyskanych w tym roku i w latach poprzednich stwierdzić należy, że budynki mieszkalne rozmieszczone były półkolistie wokół placu otwartego w kierunku dna dolinki i użytkowanego wspólnie przez mieszkańców osady.

W strefie gospodarczej zakończono eksplorację studni (obiekt 154), rozpoczętą w 1988 r. Konstrukcja studni była dwupoziomowa. Poziom górny tworzył cylindryczny wkop o średnicy 220–230 cm, z płaskim dnem na głębokości ok. 200 cm, połączonym z powierzchnią ziemi prawdopodobnie przy pomocy drabiny. W dno wkopana była cembrowina (poziom dolny) — wydrążony pień o średnicy ok. 80 cm, sięgający do głębokości ponad 310 cm (i 50 cm poniżej lustra wody). Kres użytkowaniu studni położył pożar, który zniszczył budynki położone w sąsiedztwie, wśród których była także stodoła. Nieużytkowana studnia ulegała stopniowemu zasypywaniu wskutek działalności wody i wiatru, nanoszących do jej wnętrza w pierwszej kolejności materiały najlżejsze, a więc pył węglowy i spalone ziarna, które osadzały się na dnie otwartego poziomu górnego. Warstwy wyższe formowane były z innych już komponentów i przez inne procesy — głównie przez piasek z obsuwających się ścianek. Początek procesu zasypywania studni wyznacza także istotną cezurę chronologiczną w egzystencji całej osady, oddzielając fazę starszą od młodszej, kiedy to mają miejsce zasadnicze zmiany w zabudowie. Moment ten, wyznaczony po raz pierwszy dokładniej na podstawie znalezionej wewnątrz studni ceramiki, przypada mniej więcej na przełom stadium B i C okresu wpływów rzymskich.

Materiały przechowywane są w Instytucie Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Badania będą prawdopodobnie kontynuowane.

Kolonia Wola Branicka, st. 2
gm. Zgierz, woj. łódzkie

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadził mgr Jacek Moszczyński. Konsultowała mgr Eleonora Kaszewska. Finansowane przez Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Trzeci sezon badań. Osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich. Ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych.

Badania wykopaliskowe miały charakter badań ratowniczych (melioracje, planowane zalesienie terenu). Na powierzchni ok. 380 m² odkryto kolejne obiekty zabudowy osady. Znalaziono 7 palenisk, z których 3 miały dna wyłożone kamieniami. Znajdowały się one, podobnie jak pozostałe tego typu odkryte do tej pory, na wolnej przestrzeni. Trzy paleniska odkryto w obrębie dwóch dużych budynków o konstrukcji słupowej i ścianach prawdopodobnie plecionkowych, oblepionych gliną. Jeden z budynków, o powierzchni ok. 170 m², miał kształt trapezowaty. Był on podzielony na dwie części, przy czym palenisko znajdowało się w mniejszej, północnej. Drugi, mniejszy budynek, o podobnej konstrukcji i także kształtu trapezowatego, znajdował się ok. 5 m na południe od wyżej opisanego. Miał on

powierzchnię ponad 50 m² i był podzielony na dwie części, z tym że 2 paleniska znajdowały się w części południowej.

Rozplanowanie obiektów odkrytych do tej pory pokazuje wyraźnie, że układają się one wokół placu, którego centralnym punktem jest studnia.

Materiał zabytkowy to w zdecydowanej większości ceramika toczona i lepiona. Prócz tego znaleziono przęśliki, gładziki kamienne, oselkę oraz fibulę żelazną z podwiniętą nóżką.

Osadę należy datować na późny okres wpływów rzymskich (2. poł. III w. n. e.).

W trakcie badań odkryto niewielkie palenisko, przy którym znaleziono kilkadziesiąt fragm. ceramiki kultury pucharów lejkowatych. Pojedyncze wyroby krzemienne znajdowano luźno w różnych miejscach stanowiska.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Stanowisko wymaga dalszych badań ratowniczych.

Kompina, st. 12
gm. Nieborów, woj. skierniewickie

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Lubomira Tyszler. Finansowane przez Urząd Gminy w Nieborowie. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z późnego okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich.

Badania objęły obszar 87,5 m² (wykopy VI i VII). Odkryto kolejne groby jamowe i popielnicowe (ok. dwudziestu) oraz kilka jam. Wyposażenie tych pochówków to głównie ceramika ręcznie lepiona, przęśliki, a także przedmioty metalowe (4 fibule, grot, noże, sprzączki i inne nieokreślone) oraz niewiele przepalonego szkła. Licznie występuje luźny materiał zabytkowy, przede wszystkim fragm. ceramiki.

Nad grobami zalegają bruki kamienne, niektóre dobrze zachowane i jednoznacznie związane z pochówkami.

Najstarsze pochówki odnieść można do 1. poł. II w. p. n. e., a najmłodsze do 1. poł. III w. n. e.

Stanowisko wymaga kontynuacji badań.

Kostkowiec, st. 3, Jaskinia Kroczycka, gm. Kroczyce, woj. częstochowskie — patrz: paleolit i mezolit
Kowalewko, st. 3, gm. Oborniki, woj. poznańskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Kutno, st. 6
gm. loco, woj. płockie
AZP 57-50/7

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne Łodzi
Muzeum Regionalne w Kutnie

Badania prowadził mgr Jacek Moszczyński. Konsultowała mgr Eleonora Kaszewska. Finansowane przez Muzeum Regionalne w Kutnie. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko z późnego okresu lateńskiego i okresu wpływów rzymskich.

Badania miały charakter ratowniczy — w wyniku intensywnego użytkowania gospodarczego teren cmentarzyska jest systematycznie niszczone.

Odkryto 19 grobów ciałopalnych jamowych, przy czym większość pochodzi z późnego okresu lateńskiego (grobry 47-53, 55-57B, 57D, 58), pozostałe należy zaliczyć do wczesnego okresu wpływów rzymskich (grobry 54, 57C, 59, 59A, 60). Grobry wczesnorzymskie przykry-